

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Zemková Daniela.

Dostupné ze Školského portálu Karlovarského kraje www.kvkskoly.cz, materiál vznikl v rámci projektu Gymnázia Cheb s názvem Rozvoj školského portálu Karlovarského kraje.

SHAKESPEARE

DIVADLO

HAMLET

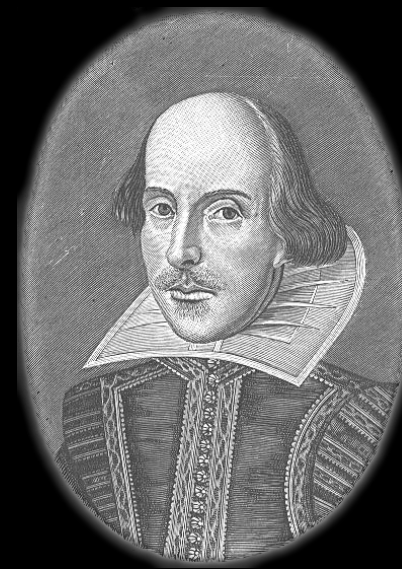
INSPIRACE

H A M L E T WILLIAM SHAKESPEARE

SHAKESPEARE 1564 - 1616

Stratford nad Avonou - Londýn – Stratford nad Avonou

- dramatik – asi 37 her (tragédie, komedie, historické hry)
- básník - sonety (básní si vážil víc než svých dramát)
- herec
- úspěšný podnikatel (spolumajitel divadla Globe)

Dramata psal pro celou anglickou společnost (nesměla nudit chudáky, šlechtice, vzdělance ani nevzdělance), proto jeho hry musely obsahovat lehký, až obhroublý vtip i filozofické úvahy a básnický jazyk. Oblíbené byly **krvavé souboje, nákladné výrazné kostýmy, komické scény v tragédiích, převleky, hudba, nadpřirozeno, divadlo v divadle.**

V dramatech užíval **blankversu** (5stopý nerýmovaný jambický verš). Jeho jazyk je velmi bohatý a barvitý, najdeme u něho jak **básnické vzletné výrazy, velké množství obrazných pojmenování**, tak i **jadrnou lidovou mluvu s lechtivými narážkami.**

Náměty čerpal z povídek, kronik, životopisů...a jako ostatní i on předělával dramata starších dramatiků.

DRAMATA

1. Období do r. 1600

Optimismus

komedie: THE MERCHANT OF VENICE, A MIDSUMMER NIGHT'S DREAM,
THE TAMING OF THE SHREW ...

historické hry: HENRY IV. - VIII., RICHARD II., III.

tragédie: ROMEO AND JULIET

2. Období do r. 1608

Pesimismus, zklamání

tragédie: MACBETH, KING LEAR, HAMLET, OTHELLO ...

ALŽBĚTINSKÉ DIVADLO

2. polovina 16. stol. – počátek 17. stol.

Doba vlády Alžběty II. se proměňovala spolu se životem královny. „Zlatá doba“ přála obchodu, pirátství, Anglie bohatla – příznivé pro rozvoj divadla. Pak nastala krize – stárnutí královny, spiknutí proti ní (to se projevilo i v 2. období Sh. her – Hamletovi)

Charakter divadla

- vliv **antického** divadla (zejména Seneky, Plauta, Terentia), zavedlo se antické dělení na jednání, výstupy, odkazy na antické bájesloví, nedodržovala se trojí jednota
- vliv **Itálie** – užívání blankversu v dramatech, italská jména postav, látky z italské literatury (Dekameron, commedia dell'arte)
- vznik **hereckých spolků** (herci z povolání), pod ochranou pána (*Lord Chamberlain's Men, The Admiral's Men*)
- vznik **stálých divadel** (mimo střed Londýna) – *The Theatre, The Swan, The Globe, The Fortune, The Rose, The Curtain*. Měla kolem 2-3 tisíc míst, týdně je navštívilo kolem 15 tisíc diváků všech společenských vrstev.
- Divadlo byla dobrá možnost **podnikání** – spotřební umění (psalo se tak, aby přišlo co nejvíce lidí, chudých i bohatých). Zhruba každých 14 dní muselo divadlo uvést novou hru, aby nalákalo diváky (psalo se tedy ve spěchu – vliv na zpracování her).
- Proti divadlu brojili **puritáni** (prý kazí mravy, je původcem moru).

VZHLED DIVADLA

Divadla stála kvůli ochraně morálky za hranicemi města.

Některá veřejná divadla měla **kruhovitý** půdorys, byla částečně zastřešena.

Když se hrála tragédie, vyvěšovala se **černá vlajka**. **Bílá** vlajka oznamovala, že se hraje komedie.

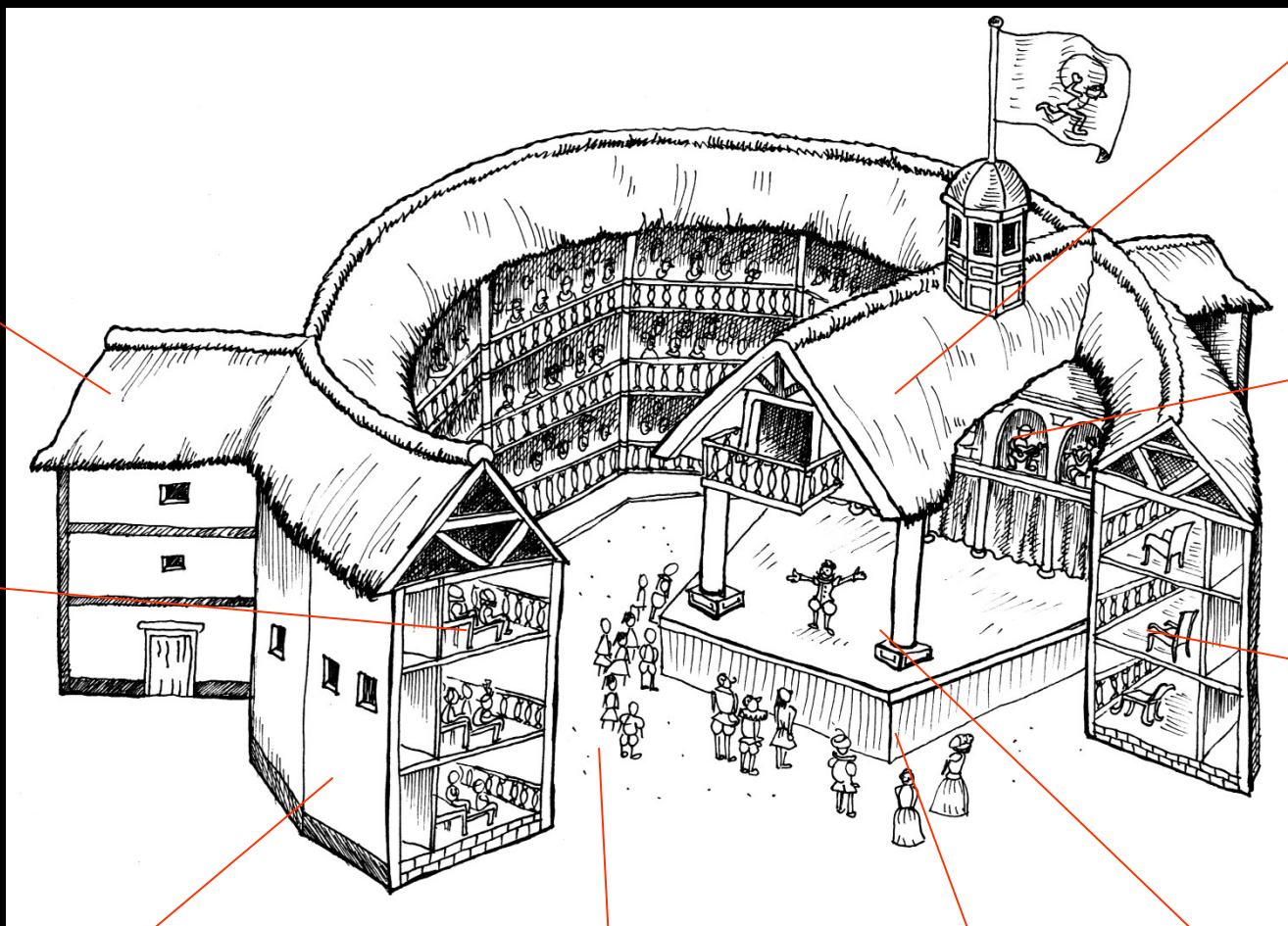
Jeviště bylo **obklopeno diváky ze všech tří stran** v přízemí i na galerii. Někteří privilegovaní návštěvníci seděli dokonce i na jevišti.

Chyběly dekorace.

Hrálo se hlavně za **denního** světla.

Během představení se **smělo jíst i pít**, někdy diváci zasahovali do hry výkřiky, házením shnilé zeleniny, potyčkami.

střecha jeviště,
vespodu
nebesa s
vyobrazením
noční oblohy

galerie pro
hudebníky

soukromé lóže
pro šlechtice
(cena 12 penny)

pódium – má
lichoběžníkový tvar

peklo- přístupné padacími
dveřmi, odtud se zjevovali
duchové

místo na stání pro
chudé – „mřeně“, bez
střechy, na podlaze –
stelivo
(cena – 1 penny)

12 metrů vysoké zdi
pokryté vápennou omítkou

galerie pro
návštěvníky
(cena 2 – 3
penny)

došková
střecha –
z rákosu a
slámy

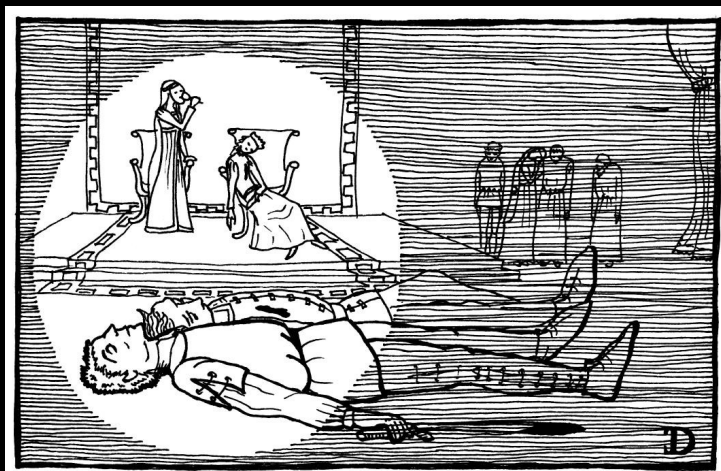
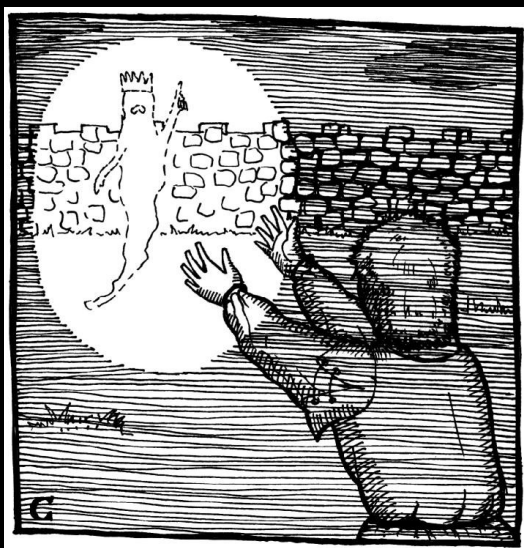
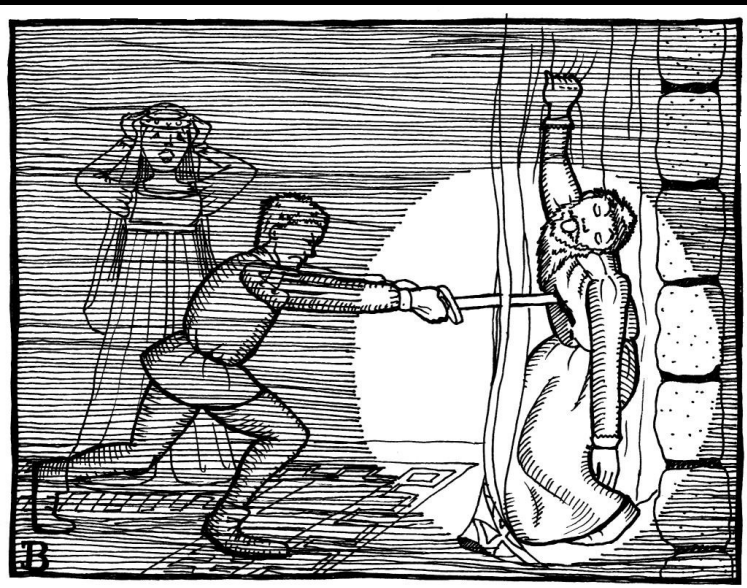
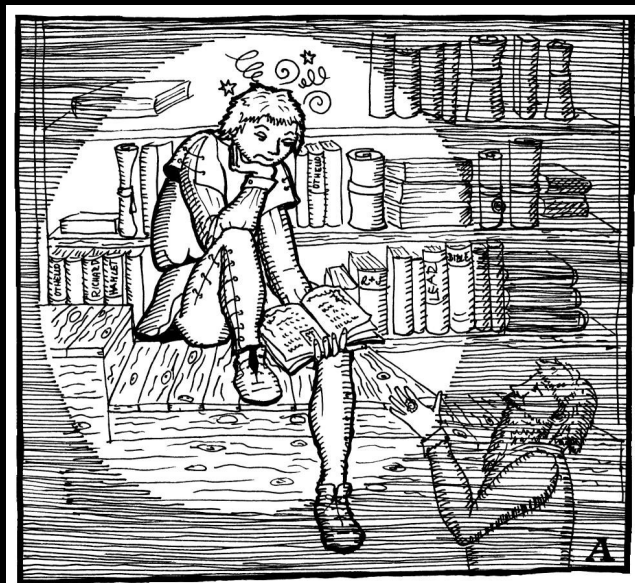
PRŮBĚH DIVADELNÍHO PŘEDSTAVENÍ

1. **TROUBENÍ** – ohlašování začátku představení (hoboj)
2. **PANTOMIMA S HUDBOU** – o čem se bude hrát (v době Shakespearově vypuštěna)
3. **PROLOG** – člověk v plášti vedl předmluvu ve verších – žádal o přízeň posluchačů (v době Sh. také vypuštěn)
4. **SAMOTNÁ HRA** – v ní jeden herec (šašek) přidával pro pobavení obyčejných lidí vlastní improvizace do hry
5. **MEZI 3. A 4. JEDNÁNÍM** – šašek zatančil a zazpíval jadrnou píseň
6. **EPILOG** (ne vždy)
7. **KONEC PŘEDSTAVENÍ** – herci poklekli a zvolali: „Got bless the Queen!“

CHOR – pouze 1 herec, nehodnotí děj, neposouvá ho, časem vypuštěn

HAMLET

- 1601
- tragédie o 5 dějstvích (tradiční dělení na expozici, kolizi, krizi, peripetii, katastrofu)
- o pomstě (hledání smyslu života)
- **renesanční znaky v díle:**
 - charaktery postav (věrohodnost) – vášně, rozum, individualismus Hamleta
 - svobodné rozhodování postav (mohou si za svůj osud samy)
 - odraz doby - touha po moci, intriky, násilí v Anglii
 - divadlo v divadle
- **odlišnost od antiky:**
 - nedodržena trojí jednoty, nezasahují bohové, humor na odlehčení,
 - práce s jazykem – živost, propojení verše a prózy, vznešený básnický jazyk
 - i peprné výrazy (diferenciace jazyka)

Poskládej z obrázků děj, jak šel za sebou.
Zkus ho převyprávět.

- intrikán, ctižádostivý, podlézavý
- vnitřně rozpolcená, nevýrazná
- rozpolcený (trestat X netrestat), nerozhodný, rozvážný, pochybovačný, rozum i vášeň
- horkokrevný, vášnivý
- nešťastně zamilovaná
- zrádný, zákeřný, ctižádostivý

KDO JE KDO?

POLONIUS
GERTRUDA
HAMLET
OFELIE
CLAUDIUS
LAERT

Další postavy:

Horacio – Hamletův přítel,
bývalí Hamletovi spolužáci
(Rosencrantz, Guildenstern),
duch mrtvého krále,
dvořané (Osrik),
vojáci, strážé ...

CO JSOU ZAČ?

ADAPTACE

HAPRDANS neboli Hamlet princ dánský ve zkratce, Nedivadlo, 1980

Ivan Vyskočil

FILMY (zatím 8 zpracování)– např. od Franca Zeffirelliho s Melem Gibsonem (1990)
(natočil i Romea a Julii, Zkrocení zlé ženy)

MUZIKÁL – Janek Ledecký (1999)

INSPIRACE

VÝTVARNÉ UMĚNÍ – Smrt Ofelie – John Everett Millais

Hamlet s Horatiem na hřbitově – Eugene Delacroix

POUŽITÁ LITERATURA:

- A. Donkin – William Shakespeare a jeho dramatická jednání. Praha: Egmont, 2006
- A. Gronemeyer – Divadlo. Brno: computer Press, 2004.
- Poznámky prof. dr. B. Svobody. In Hamlet. Praha: Nakladatelství Vojtěch Hrách, 1936.
- J. Suchý – Sto povídek aneb Nesplněný plán. Praha: Čs. spisovatel, 1966.

Překlady Hamleta:

- J. V. Sládek (Hamlet. Praha: Nakladatelství V. Hrách, 1936)
- Martin Hilský (Hamlet. Praha: Academia, 2009)

Obrázky jsou vlastnictvím autorky, kromě portrétu W. Shakespeara. Ten pochází z **Wikimedia Commons**, je uveřejněn jako volné dílo
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Hw-shakespeare.png>